

Pomocne zasady

Pracujcie w atmosferze przygody,
pozwólcie na pewną swobodę
i wesołość – tym karmi się
kreatywność!

Pozwól uczniom
popelniać błędy,
bo one wiele nas uczą.

Eksperymentujcie
i wyciągajcie wnioski –
nawet, jeśli coś pójdzie nie tak.

Zachęcaj do
zadawania pytań.

Zadając twórcze
zadanie nie zakładaj
z góry, jak ono ma
być wykonane i nie
krytykuj, jeśli dzieci
pójdą inną drogą.

Nie odrzucaj żadnych
pomysłów „z zasady”, lecz
zachęcaj do samodzielnego
szukania argumentów
„za” i „przeciw”
i oceniania ryzyka.

Nie rozliczaj dzieci
z wykonania zadań
ograniczając się do
oceny „dobrze” lub „źle”.
Sklaniaj do autorefleksji,
oceny koleżeńskiej,
feedbacku.

Rozdaj uczniom naklejki do paszportu na samym początku projektu. Każdy powinien mieć swój pakiet. Pamiętaj: naklejki nie są nagrodą – to forma zabawy oraz element fabuły projektu. Nawet uczeń nieobecny powinien mieć możliwość wklejenia naklejki do swojego paszportu.

Zachęcamy do korzystania również z dodatkowych zabaw i zadań, które dla Was przygotowaliśmy. Są przeznaczone do zrealizowania poza projektem, lecz nawiązują do tegorocznych książek. Będą się one pojawiały na stronie www.czytaniemamoc.pl w trakcie trwania projektu.

Wreszcie – namawiamy do dzielenia się własnymi pomysłami, inspiracjami i realizacjami. W tym celu zapraszamy na facebookową grupę dla kreatywnych nauczycieli *Czytanie ma Moc* (program dla szkół i przedszkoli).

Nasz program został objęty patronatem Budzącej się Szkoły – a to nas zobowiązuje.

To co, zaczynamy?

Oznaczenia stosowane w scenariuszach

Fragment książki do czytania

Zadanie twórcze słowne

Zadanie twórcze manualne

Zadanie twórcze ruchowe

Twórcza rozmowa

KREAKTYWATOR, czyli twórcza karta pracy (PDF)

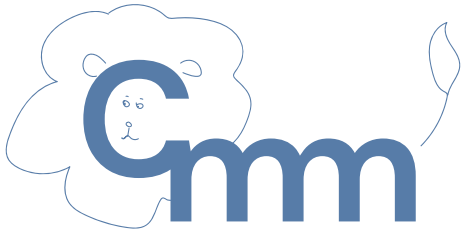
Wyzwanie dramowe

Pokaż prezentację

Praca z paszportem

TROPICIELE SŁÓW KLASA I

WARSZTAT 3

Inspiracja:

Książka *Mikołajek. Psze pani, on ściąga*, René Goscinny, Jean-Jacques Sempé
(wydawnictwo Znak Emotikon)

W jakim celu?

- › Rozbudzenie w uczniach pasji czytelniczej.
- › Budzenie świadomości literackiej i kulturowej.
- › Wspieranie aktywności i twórczych działań uczniów.
- › Wzbogacanie słownictwa.

Zdobywane umiejętności. Uczeń:

- › doskonali budowanie relacji społecznych poprzez pracę w parach, grupach,
- › rozwija umiejętności wypowiedzenia się na forum klasy,
- › rozwija swoje kompetencje kreatywne i artystyczne,
- › zauważa podobieństwa i różnice.

W jaki sposób?

- › Działania twórcze
- › Elementy dyskusji
- › Praca indywidualna i w grupach
- › Kalambury

Przygotuj:

- › KREAktywatory – do pobrania w osobnych zakładkach:
  - *5 ważnych rzeczy o naszej klasie* – do wydruku według pomysłu nauczyciela – 1 sztuka lub np. po 1 sztuce na kilkusobową grupę
  - *Podobieństwa i różnice* – do wydruku po 1 egzemplarzu A4 na ucznia
  - *Kalambury* – druk 1 sztuki, do pocięcia
- › Fragmenty książki *Mikołajek. Psze pani, on ściąga* – opowiadanie *Nowa* (w książce na str. 37, możecie je też pobrać w zakładce „Fragment książki do pobrania”).
- › Jeśli korzystacie: *Paszport Tropicieli*, naklejki
- › Komputer z dostępem do Internetu, tablety lub tablica interaktywna
- › Prezentacja – do pobrania w osobnej zakładce
- › Kredki, flamastry i inne materiały do rysowania – na każdej ławce

PODRÓŻ 3.

Nowe, inne – nie znaczy, że gorsze

2 jednostki lekcyjne

1. Przywitanie

Przywitaż uczniów i usiądźcie razem w kręgu. Zapowiedz kolejne warsztaty z serii Czytanie ma Moc – tym razem z nową książką (możesz pokazać dzieciom prezentację, a w niej slajdy poświęcone Mikołajkowi):

Dziś wraz z bohaterem książki *Mikołajek. Psze pani, on ściąga* zastanowicie się, czy każda szkoła wygląda tak jak Wasza. Spytaj uczniów, co czuli, kiedy kilka miesięcy temu szli po raz pierwszy do szkoły.

- › *Jak czuliście się w pierwszym dniu szkoły, jakie emocje Wam towarzyszyły?*
- › *Jak czujecie się teraz, gdy idziecie do szkoły? Czy towarzyszą Wam podobne emocje jak w pierwszym dniu? Co się zmieniło? Dlaczego?*

2. Nowa pani

Porozmawiajcie o tym, co to jest ZASTĘPSTWO. Możecie dla rozgrzewki przeprowadzić kreatywną burzę mózgów, próbując znaleźć jak najwięcej nieoczywistych odpowiedzi na pytanie: „Kto i kiedy (lub dlaczego) potrzebuje zastępstwa?”. Np.

- › kierowca autobusu, jeśli spóźni się do pracy;
- › mama, kiedy musi wyjechać służbowo i nie ma jak zająć się dziećmi;
- › fryzjer, kiedy skaleczy się nożyczkami;
- › nasza planeta, jeśli ją zaniedbamy.

Porozmawiajcie o szkolnych zastępstwach. Zapytaj dzieci, jakie emocje mogą się pojawić, kiedy na lekcje przychodzi inny nauczyciel, którego uczniowie nie znają. Opowiedz, że podobnych emocji będzie dotyczyło opowiadanie o Mikołajku, które zaraz poznacie. Przeczytajcie opowiadanie *Nowa* (w książce na str. 37, możecie je też pobrać w zakładce „Fragment książki do pobrania”).

Zapytaj:

- › *Jak czuli się Mikołajek i jego koledzy, kiedy dowiedzieli się, że przyjdzie do nich na zastępstwo inny nauczyciel?*
- › *Jaka była nowa pani?*
- › *Czy obawy uczniów były słuszne?*

Porozmawiajcie:

- › *A gdyby do Was miał przyjść nauczyciel na zastępstwo, to czym byłby pewnie zaskoczony? Co w Waszej klasie jest wyjątkowe, nietypowe, wspaniałe? Jakie macie zwyczaje i zasady, których chcielibyście, by każdy przestrzegał?*

Możecie stworzyć listę pięciu rzeczy, które o Waszej klasie powinien wiedzieć każdy nauczyciel, który odwiedzi Was w trakcie trwania zastępstwa. Przykładowo:

- › *lubimy żartować;*
- › *większość z nas interesuje się sportem;*
- › *lubimy ruch;*
- › *na przerwach chętnie słuchamy muzyki;*
- › *nie lubimy, kiedy się nas przesadza z ławki do ławki, itd.*

Jeśli chcecie, możecie wydrukować kartę pracy *5 ważnych rzeczy o naszej klasie* i wpisać tam Wasze propozycje. Możecie Waszą listę powiesić na drzwiach Waszej sali lub rozdać w pokoju nauczycielskim na wypadek zastępstw. Możecie również, jeśli macie ochotę, podzielić się zdjęciem Waszej listy na grupie na Facebooku *Czytanie ma Moc* – program dla szkół i przedszkoli. Dziś podczas warsztatu będziecie mogli rozmawiać o różnicach i podobieństwach między szkołami. Jeśli przedstawisz dzieciom listy opublikowane przez inne klasy (np. pokażesz je na ekranie, przeczytasz lub wydrukujesz), będziecie mogli porozmawiać o tym, co Was łączy i w czym jesteście do siebie podobni (choć się nie znacie), oraz jakie są różnice między Wami. A może napiszecie do siebie o tym list?

3. Różnice i podobieństwa

Rozdaj uczniom KREAKtywator *Podobieństwa i różnice*. Poproś uczniów, aby zastanowili się, jakie różnice i podobieństwa są między Waszą klasą a klasą, do której uczęszcza Mikołajek. Przypomnij sobie wraz z uczniami przeczytany fragment książki. Jeśli uczniowie zauważą, że w klasie Mikołajka uczą się tylko chłopcy, możesz im powiedzieć, że takie szkoły istnieją również dziś, ale większość współczesnych placówek oświatowych to **szkoły/klasy koedukacyjne**, czyli takie, gdzie chłopcy i dziewczynki uczą się razem.

- *Jakie różnice i podobieństwa widzicie między naszą klasą a klasą Mikołajka?*
- *Jak myślicie, czy dziś istnieją szkoły, w których uczą się same dziewczynki albo sami chłopcy?*
- *Ja Wam się wydaje, czy lepiej chodzić do klasy, gdzie uczą się razem dziewczynki i chłopcy? Uzasadnijcie Waszą odpowiedź.*

Rozdaj uczniom KEAKtywator i poproś, by narysowali: po jednej stronie swoje wyobrażenie o klasie Mikołajka, po drugiej zaś stronie kartki - Waszą salę lekcyjną wraz z uczniami, którzy się w niej uczą, czyli Wami. Po zakończeniu pracy oglądajcie Wasze rysunki i porozmawiajcie o widocznych różnicach i podobieństwach.

4. Podobieństwa

Zaproponuj uczniom zabawę ruchową, która pozwoli im sprawdzić, jak wiele podobieństw jest między uczniami w ich klasie. **Ustaw w kole krzesła (jedno mniej niż liczba uczniów).**

Uczniowie siadają na krzesłach buziami do środka koła. Do wewnątrz wchodzi uczeń, który nie ma krzesła i mówi np. ***Kto tak jak ja lubi czekoladę?*** Osoby, które lubią czekoladę wstają i szybko zajmują inne wolne krzesło. Uczeń, który był w środku również stara się usiąść na wolnym krześle. Następnie dziecko, które nie znalazło wolnego miejsca do siedzenia wymyśla kolejne pytania ***Kto tak jak ja...***

5. Synonim

Zapytaj uczniów, czy potrafią zastąpić słowo ‚duży‘ innym wyrazem, który będzie znaczył to samo (ogromny, wielki, olbrzymi). Powiedz uczniom, że takie wyrazy, które mają zbliżone do siebie znaczenie, nazywamy **synonimami**. To trudne słowo i uczniowie będą się o tym uczyć dopiero w klasie 4, ale każdy, kto dużo czyta, będzie miał okazję poznać różne słowa dużo wcześniej i dzięki temu będzie umiał ładnie się wypowiadać.

Zaproponuj uniom interaktywna zabawę w poszukiwaniu synonimów. Poniżej znajdzie trzy linki, bowiem zabawa jest na trzech różnych poziomach. Niektórzy uczniowie dopiero zaczynają czytać, inni potrafią to już robić świetnie, dlatego też zabawa została stworzona tak, aby każdy uczeń miał szansę osiągnąć sukces.

- <https://wordwall.net/pl/resource/23486614> – poziom 1
- <https://wordwall.net/pl/resource/23486770> – poziom 2
- <https://wordwall.net/pl/resource/23486895> – poziom 3

Dzieciaki lubią nas zaskakiwać swoimi pytaniami i spostrzegawczością, dlatego bądź gotowa/y na pytanie: „A jak nazywają się wyrazy niepodobne do siebie?”. Oczywiście wyrazy o przeciwnym znaczeniu to **antonimy**. Możecie pobawić się przez chwilę podając przeciwieństwa do zaproponowanych przez uczniów słów.

6. Kalambury

Zadanie dodatkowe dla klas, które są mniej liczne lub wykonanie zadań zajęło im mniej czasu. Podziel uczniów na kilkusobowe grupy. Jedna osoba z grupy losuje karteczkę i pokazuje ruchem słowo, które było na niej zapisane. Grupa, która pierwsza odgadnie słowo, aby otrzymać punkt musi dodatkowo podać słowo przeciwstawne lub synonim (możecie skorzystać ze słów zaproponowanych przez nas – do pobrania w zakładce „Kalambury”).

7. Refleksja

Zapytaj uczniów, jak podobało im się spotkanie z Mikołajkiem i czy mają ochotę na kolejne. Omówcie też dzisiejszy warsztat. Zapytaj dzieci, jakie słowa zapamiętali z dzisiejszych zajęć, które z nich podobały im się najbardziej? Wybrane słowa mogą zapisać w paszporcie (jeśli z nich korzystacie). Poproś również uczniów, by spróbowali jednym słowem ocenić warsztat. Przypomnij im, że dziś poznawaliście synonimy. Może znajdą jakieś synonimy do najczęściej stosowanych określeń typu „fajny”, „super”, „w porządku”, „ok”? Podpowiedzi można znaleźć na naklejkach załączonych do paszportów. Zgodnie ze swoją decyzją i swoim własnym odczuciem, poproś dzieci o uzupełnienie paszportu wybraną naklejką.

Na kolejną podróż czytelniczą z programem *Czytanie ma Moc* zapraszamy już w styczniu!

Autorka scenariusza:

Monika Karkusińska – pedagog edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej oraz pedagogiki specjalnej, trener Odysei Umysłu, na co dzień uczący w szkole podstawowej nr 199 w Łodzi, w klasach 1–3 według metody „Plan daltoński drogą do sukcesu”. Od lat poszukująca i sprawdzająca alternatywne sposoby nauczania najbardziej dopasowane do potrzeb i możliwości jej uczniów.

Konsultacja merytoryczna:

Katarzyna Cieciora – mgr edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej, nauczyciel z 25-letnim stażem na stanowisku nauczyciela i dyrektora szkoły, wykładowca Krakowskiej Akademii im. Frycza Modrzewskiego na Wydziale Psychologii, Pedagogiki i Nauk Humanistycznych, koordynator Małopolskiego Klubu Budzących się Szkół, autorka scenariuszy zajęć do cyklu podręczników Nowej Ery oraz publikacji i poradników edukacyjnych.

Maja Dobkowska – pedagog kreatywności, trenerka kompetencji miękkich, autorka programów edukacyjnych dla dzieci oraz programów rozwojowych dla dorosłych, a także gier i narzędzi szkoleniowych. Od lat pracuje na styku edukacji i kultury tworząc materiały i prowadząc warsztaty dla dzieci i młodzieży. Trenerka Odysei Umysłu.

